

Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ե Ա Ն

Ճառիվատին կը հրատարակուի շաբաթը երկու անգամ
 Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը .
 Ճարեկանն է 112 թերթի համար որը 100
 վեցամեայ 50 որը . խորաքանջիւր թերթը 40 փարայ
 հոռաւ երթալիք փաստային ծախքը տոնողին վրայ է

տոնողման տողը 60 փարայ է .
 Անվճար նամակ չընդունուիր .
 Որ եւ է նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղութի հան-
 դեսիս տէր Յակոբ Համեան Սրբոց նոր խանի վերի
 դռան մէջ թիւ 11.

ԹԻՒ 27 Ա. ՏԱՐԻ

1876

ՅՈՒԼԻՍ 31 ՇԱԲԱԹ

ՄԵԾ. ԳՐԻԳՈՐ ԷՖԵՆՏԻ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Երեկ իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 75
 ամաց : Հանգուցելոյն մարմինը Շիրքէի յատուկ
 շոգենաւով Պոլսն գիւղէն Դուռ-Գաբուի Մայր
 Եկեղեցին բերուելով, անկէ ալ շգեղ հանդիսիւ.

Պալլազի գերեզմանատունը փոխադրուեցաւ : Յու-
 դարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին բազմա-
 քիւ երեսէյի անձինք, եւ Եւրպացիներ, հանգու-
 ցեալ Գրիգոր Էֆենտին, հեզանամբոյր բնաւորու-
 քեամբք եւ ողորմասիրութեամբք, սիրելի էր ամեն
 զինքը ճանչցողներուն, ուստի նաեւ մեծ եղած է
 նորա կորստեան սուգը բոլոր բարեկամացը սրտին :
 Գրիգոր Էֆենտիյի մահուանը վրայ մեր խորին
 վշտակցութիւնը յայտնելով մխիթարութիւն կը մաղ-
 րեմք՝ անդրանիկ որդւոյն Ռուբեն Էֆենտի Պեր-
 պերեանի եւ համայն ընտանեացը :

ՊԻՐ ՂԱԶԷԹԱՃԸ ՄԻԻԲԵԱԼԷՄԷՍԻ

Էֆէնտի կէօղլուիւղ աղբը քի տայիմա պէօյլէ կէօղլուի գուլանըսընը :

— Հայը Էֆէնտիմ, ուղաղը կէօրմէմտէ անըն իշիւն :

— Պանա պիր չէյ մէրագ օլմուշտուր . եինէ սիդ էյի պիլիրսինիւղ, ասըն բօլիթի-գասընա պիր թիւրիւ տգըլ էրտիրէմէտիմ զաղէթալարը օգուրում, հէք սիթուսլարը տէօլլէթէրին պիթարաֆ գալաճագլարը իլէ տօլու իսէտէ, եալընը պիթարաֆըղըն եա-ղըսընը կէօրմէքտէյիղ :

— Գարտաշ պիլիմ պիլտիկիմիդտէ պի թարաֆըգ հիչ պիր չէյէ գարըշմամագըգ տէմէք իսէ տէ, շիմտիքի տիրօմաթիդ գա-պինէլէրտէ, պիթարաֆըգ տէմէք իլէ իքի թարաֆտան պիրինէ թարաֆկիր տուրմագ տէմէք իմիլ :

— Ուղուրլար օլտուն Էֆէնտի . . .

— Էյվալլահ ուստա վանկէլ :

— Քիմ պու :

— Պիլիմ քէօյտէ մէյխանէճի տիր :

— Հա՛, շիմտի օրթատա պիր գայմէ լա-ֆը տէօնէեօրսա օ՛նէ տիր :

— Ֆէնա մը օլուր, հէք քէսին լաֆընա գուլագ ասարտան կէլիպչըգմագ, Ալլահ վէ-րէ պիր ան էլէլ չըգսընտա օրթալըգ ալը-սըն, ամմա իրա ֆըլլար ըմըշ, զաթը պի-ղիմ ճէպլէրտէն չօդտա՛ն ֆըրլատը :

— Օռագալի, աֆէնտիքօ՛, ծանիմու նի-ցին պիլի ունութտունուղ :

— Կէլիլիդ ինչալլահ մաստօր Վասիլ :

— Քիմ պու : Մասնա մը իմա մը գարիք

— Սագըլ լուկէլէսինտէ մացտիքաճը տըր իքի թանէ պէօյիւք ֆապրիքալարը վար է-կէր իսթէրսէն տանա պիր կալօն էյի մա-տիգա տօլտուրթայըմ, հէմ ուճուղ հէմ էյի տիր :

— Բէք էյի օնու եաբարըղա՛, շու կա-թուղիկոս իշի՛ նասըլ օլտու :

— Օնուն լաֆը եասագ տըր, ճէզասը վար,

— Էյի ֆիքրիմէ կէլտի Մանղու մէնին աւանակըղը նասըլ օլտու :

— Պիր իքի սէնէյէ գատար արթըգ է-չէք օլուր :

— Սապահըն զալիմէրա Էֆէնտի :

— Վայ մաշալլահ տայի Ավում :

— Նէյնէն հէյ կիտի ույուղ մէքքեարէ կիպի պիլի զաբտընըղը սալը վէրտինըիլ, մալըն ճէշիտի տիւղլիւն նէյէ՛ կէլմէյօն շարտաշ :

— Կէլիլիդ ինչալլահ տայի Ավում :

— Քիմ պու :

— Չօրապը խանը մէյխանէսինին ուս-թասը տըր : Էյ շու պիլիմ զաղէթալարըն արքա արքայա գաբանմասընա՛ նէ տէրսին :

— Գաբաննլարըն պիր չէյ տէտիկի եօգ, պէն նէ՛ տէյէպիլիրիմ :

— Օրթատա պիր լաֆ վար ամմա պիլ-մէմ քի սահիհմի . խաւքէօյ վաբօրլարը թէք-միլ գալգաճագմըշ, էկէր սահիհ իսէ Սթան-պօլտա թէհիլքէնին պիրի գալգար օրթատան :

— Նէ՛ պօշ լաֆլար էտէրսին, գուլագ վէրսէնէ արգանտան պիրի սէնի սէսլէյօր :

— Հա՛, պու տիշարտայըտը նէ՛ վագըթ կէլմիլ . քէյթլէր, ուստա Բանտէլի, նէրէ-լէրտէսին պագալըմ :

— Գօրֆուտա իտիմ, սիմտի օն պէս կիւն վար քէ կէլմիտիմ, Գալաթատա գուցուկ այ-նալիտա իսլէեօրում :

— Է՛, Էյվալլահ, եադընտա կէօրիւշիւ-րիւղ ուստա Բանտէլի :

— Պու քիմ իտի :

— Պու Էֆէնտիմ պիլիմ քէտէր տօսթու, միւթէպէր պիր մէյխանէճի ուստանը ըտը ամմա, շիմտի տիւղլիւն տիր :

— Ալլահ գալտըրօն պիլի նէ՛ եաբապի-լիլիլ, սանա պիր հալատիս վէրէյիմ, Գատը քէօյիւնտէ Մէօհիւրտաը պաղընըն իլէրքի գաղինօղլուն . էճղաճը տիւքեանը : Էտէ-ճէքլէր :

— Սէպէպ :

— Ձիւնքի էֆէնտիմ, տըշարքի դաղի-
նոնուն իշկիսինի իշինէր թէքմիլ պօղուլու-
եօրլար տա՛ տէրագապ իլաճըլա էօնիւնիւ
քէստիրմէք լաղըմ կէլիւօր :

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ եա քիմնէ կի-
տիպ օթուրմասըն եախօտ էյի իշկի ալտըր-
սընլար :

— Օնու իտարէյի պէլէտիյէ պաղմա-
եօր , ահալիմի պաղաճագ :

— Հագկըն վար , էյ քիմ տիր էճղաճը
տիւքքեանընը ալաճագ ատամ :

— Պիր ֆրէնկ իմիշ :

— Հասըլը շու ֆրէնկէր ագըլը օլուր
վէսէլամ :

— Վա՛յ , էֆէնտի կէօրիւշմէյօրուլ :

— Օ՛ , ուստա Աքստօլ , պէն տէ սէնի
կէօրմէք խթէրիտիմ , եարըն մաթպաաեա
կէլէպիլի՛րմիսին :

— Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ :

— Պո՛ւ քիմ :

— Խասքէօյտէ Պապօնուն մէյխանէսի-
նին տէսթիւեհաճարը տըր :

— Սօրմագ այրպ օլմասըն ամմա , պու
սէնին հէր թանըտըղլարըն մէյխանէճի շա-
ռապճը՛ մը տըր :

— Մէյխանէճի օլմայլա ֆէնա ատամ
օլմաղլա՛րա :

— Քիմ տէեօր քի ֆէնա ատամ օլուր-
լար , եալընըգ էկէր վէրտիկին հալաաիսլէրի
պունլարտան ալըեօրսան , տահա բէք չօգ
լաղվ օլուրսուն :

Ա Գ Ը Լ Մ Ա Ճ Ո Ւ Ն Ո Ւ

Մանգումէ զաղէթասը տիւշար օլտուղու
քիւֆիւրպաղըգ իլէթինտէն աղատէյի սէր
իթմէք նիյէթի իլէ պիւմէյիլ քանըր տօք-
թէօրիւն թէրթիպի օլարագ , Ահմագ տօսթ
իլէ Ագըլը տիւշանտէն միւրէթթէպ , սէքիլ
կիւնտէն պէրի տիր պիր Ագըլ մաճունու
եաբմաղա ուղրաղըօր իսէ տէ , աւանակըլը

պիր միւմքիւն իւսթիւնտէն էրիթմէյէրէք
եաբայըմ տէտիքճէ ագսինէ պիւսպիւթիւն
պօղմագտա տըր : Պու զաղէթա օլ տէրէճէ
խօսպին պիր լիսան գուլլանմագտա տըր քի
միլլէթիմիլ նիհայէթ նէֆրէթ կէթիրմէկէ
պաշաաղընտան , պու տէսիսէքեար , Գայ-
սէրիէլի միլլէթտաշարըմըգը գօլթուգլայա-
յարագ , հէմէհրի զայրէթի կիւտմէք վաղի-
ֆէլէրի վաղընա պաշայըպ՛ Գայսէրիէլի միլ-
լէթտաշարըմըղա միլլէթիմիլ պէյնինտէ
մանէվի սուրէթտէ խաֆի պիր պիրուտէթ
հասըլ իթտիրթմէկէ մուվաֆաք օլտու , վէ
շու սօն կիւնլէրէ տէկին շու խաֆի պիրու-
տէթ օլ տէրէճէլէրէ վասլ օլտու քի՛ Գայսէ-
րիէլի միլլէթտաշարըմըգը վէ Սթանպօլ էրմէ-
նիլէրի պիրի պիրլէրինէ սուրէթա իլթիֆաթ՛
խաֆիէն զարաղ իպրաղ իթմէկէ պաշաաղ-
լար :

Շու սօն Գալգաաիա հալաաիսինտէն տօ-
լայը , ումում միլլէթէ աւանակ սըֆաթընը
թագաղընտա , Գայսէրիէլի միլլէթտաշարը-
մըգ տալի Մանգումէնին պու տէրէճէ խօս-
պինիկինի ճէնապարընա սըղաղրամատըգ-
լարընտան , տնէր տաիի պու ատէմտէն ար-
թըգ նէֆրէթ կէթիրմէկէ պաշաաղլար իսէ
տէ , սօնունտա Գալգաաիա հալաաիսինին ,
սէօլէնտիկի գատար միւպաղաղալը օլմատը-
ղընը վէ հաթտա էրմէնիլէր շու խտանտա
տաիիլ պուլունտուգլարը հալաաիսինին պի
էաս օլտուղունու պու ատէմ քէնտույէ պիր
գուվէթ ալարագ , կէօրտիւնիլըմիւ , պէն
սիղէ հէլ Պէր շէյ եօգ Գոսթ , տէտիմ տէ գա-
պահաթը օլտում տօղըու սէօլլէմէմէ կիւ-
նահքեար մը օլտում , տէտիկինէ պաղը Գայ-
սէրիէլի միլլէթտաշարըմըգը հագ վէրմէկէ
պաշաաղլար . պունլարտան հիշ պիրի տէ-
մէտի քի , սէնի տօղըուեու սէօլլէմէքտէն
քիմ մէն իտէյօր , հաթտա մէմնուն տալի
օլուրուլ , ֆագաթ միլլէթին ճէնապընա տօ-
գանմաղա սէնին հատտի՛ն մի վար . պիլ
Գայսէրիէլի գարտաշարըմըգըն շու հէմէհրի-
լիք տույլունունու թահսին իտէրիլ , ֆագաթ

քէնտիւէր կիպի տիրայէթի վէ իւշկիւզար էրմէնիւէրիմիզին փանոսեան կիպի պիր ա-
տամըն տէսիսէ վէ եալանլարը էլինտէ պիր
ալէթ օլտուգլարընա Ալլահ պիլիը տէրունի-
միզտէն գան աղլամագտայըզ . փանոսեանըն
նէ՝ տէրէճէլէրտէ էնթէրէսան վէ պիրէրվա
պիր եալանճը օլտուղունու անկլամագ իշիւն
կէշմիշի պիր կէօզ էօնիւնէ կէթիրմէք քեա-
ֆի տիր :

Մ—պար .

Պ Օ Ր Ս Ա Գ Ա Ն Ո Ւ Ն Ն Ա Մ Է Ս Ի

Մէլայիք վէշ ուսլու չադօնլարըմըզըն ,
մուհաֆաղայի գավղա , վէ կիւրիւթիւէրինի
հիմայէ իթմէք նիյէթի իլէ էնֆօրէթ Թարա-
ֆընտան նէշը օլունան նղամնամէնին սուրէ-
թի տիր :

Պէրնէնէ պէն . Սէպէպսիզ հիշ պիր քիմնէ
գավղա իթմէքէճէք վէ գավղա վուգուլնտէ
եումրուղա պէտ օլունուր օլունմազ , հազը-
րուն այըրմաղա կիրիշտիկինտէ հիսսէլէրինէ
տիւշէն եումրուք , վէ թէրմէ քէնտիւէրին
քեարը օլաճագ տըր :

Իւշնէնէ պէն . Գավղանըն խիթամընտա ,
գավղա իտէնիւր , եինէ պիր պիրէրի իլէ ա-
լըմ սաթըմ իտէպիլիւրէր , վէ եըրթըլան էս-
վապլարընըն թամիլի տախի եինէ քէնտու-
լէրէ այիտ տիր :

Իւշնէնէ պէն . Պօրսատան իշերի սէթ-
րէսիզ կիրմէք գաթիէն մէմնու տուր , ֆա-
գաթ իշերտէ հէրքէս կէօմէքսիզ պիլէ կէ-
զինմէկէ մէզունիյէթը քեամիլէսի վար տըր ,
բիյաճանըն միզէն վագթընտա պօրսա իշին-
տէ սինէք ալլաեանլար շէտիտէն թէյտիպ
օլունաճագլար տըր :

Տէօրալանէնէ պէն . Պօրսանըն իշինտէ հէր-
քիմ ույուրոս պիր լիրա ճէզաի նագտի ալը-
նաճագ տըր ֆագաթ Պօրսանըն եօգարըսըն-
տաքի բանքօլար իւզէրինէ ուզանըպ Եպիմէ-
դէս ույգուսու չէքէնլէր , իշպու ճէզատան
մուաֆ տըրլար :

Պէրնէնէ պէն . Պօրսա գաբըճըլարը նէօ-
պէթճի զապթիյէլէրի իլէ հէմէֆքեար պու-
լունուրլար իսէ , կիւնտիւզլէրի իքի սաաթ
մըգտարը ուեուեապիլիւրէր :

Աւնէնէ պէն . Նէրտիպտն իւզէրինտէքի
եիւզլիւքիւլէրին աշաղը տիւշէն ֆէս՝ եա-
խօտ շաբկալարը զայ օլուր իսէ , աշաղգը
սուճու իլէ աշուրէճի մէսուլ թութուլուպ ,
պու իքիսինտէն սօրուլաճագ :

Ենէնէնէ պէն . Եիւզլիւքիւլէր նէրտի-
պտն իւզէրինտէ գավղա իտէրլէր իսէ՝ աշաղը
տիւշմէք գաղասը իհթիմալտէն պուլունտու-
ղունտան , շէտիտէն թէյտիպ օլունաճագ
տըրլար . գավղասը օլան եա աշաղը էնմէլի ,
եախօտ պօրսայա կիրմէլի տիր :

Իշպու գանուննամէ էնֆօրեալարըն ա-
լան քէնտինէ գօզ օյնատըգլարը վագըթտա
գալէմէ ալընարագ . նէշը ու իլան գըլընտը ,
գապուլ իտիպ իթմէմէք հէր քէսին քէյֆինէ
մէնութ պիր քէյֆիյէթ տիր :

Ե—ղըլը «ճէր» եինէ պօլուլար .

Պալատէ մուհարըրէր նըղամնամէնին թէք-
միլ պէնտլէրի Չադօնլար թարաֆընտան միւ-
թալաեա ալընարագ , թէքմիլէն գապուլէ
շաեան կէօրիւլմիւշ :

Պ Ի Ր Ն Շ Ա Ն Լ Ը Լ Ի Ս Թ Ա Ս Ը

Պիզ չօգ նշանլըլարըն , սօնրատան նշան-
լարընը կէրույէ իտէրէք այըրլտըգլարընը
կէօրմիւշ վէ իշիթ միշ իսէք տէ , աթիտէ նագ-
լինի իտէճէկիմիզ հիքեայէնին էմսալինի կէօր-
միւշ տէկիլ իտիք :

Եաղաճաղըմըզ հիքեայէնէ ինանմագ կէլ-
մէզ իսէ տէ , զայէթ տօղըու վէ տահա պիր
հաֆթա էվէլ վուգուա կէլմիշ տիր : Պունտան
իքի սէնէ մուգատտէմ Պէյ օլլունտան , պիր
Գաթօլիկ տէլիգանլըսը պիր գըզա նշանլանըր ,
պիրաղ միւտտէթ կէշտիքտէն սօնրա , գըզ
թարաֆընտան հէր նէ սէպէպէ մէպին իսէ
պիր ճայկընթըլըք գուհուր իտէր իսէ տէ :

օղլան նշանը կերի էթմէք իսթէմէտիկինտէն լու մէսէլէ Էօյլէճէ միւշէվկէր գալըի, պու կիւնլէրտէ գըզա սայիր պիր ալըճը չըգտըղընտան, Էվէլքի նշանընն ֆէսլա օլունմասը իլին Գաթօլիկ բաթրիքխանէսինէ միւրաճաթ օլունուր, Բաթրիկխանէ տախի գըզըն էսկի նշանընն պուրտա պուլունմայըպ տըլարտա պուլունտուղունու օղլանըն գարտալնտան խապէր ալարագ, պիր մէքթիւպ իլէ իլի գարտալնա պիտիրմէսինի վէ օն պէշ կիւնէ տէկին պու պապտէ գաթի պիր ճէվապ կէօնտէրմէսինի մէքթուպինտէ իշար իլլէմէսինի, Թէնպիհ իտէր:

Օն պէշ կիւն սօղրա Բաթրիքխանէտէն գըզըն թարաֆը ճէլպ օլունարագ գալգարլար ճէվապ ալմաղա կիտէրլէր:

— Խօշ կէլտինիլ, պուեուրուն օթուրուն:

— Էֆէնտիմ օղլանտան պիր ճէվապ կէլտիմի:

— Էվէթ կէօնտէրմիշ, եազըեօր քի, գըզլարը քէնտիլէրինէ օլուն պունտան սօղրա վէրսէլէրտէ իստէմէմ:

— Իշտէ թամամ տէմէք քի արթըք իշ պիթտի:

— Եօք աճէլէ էթմէլին, գըզը իսթէմէմ տէեօր ամա, Էթտիկի մէսարիֆլէրի իսթէեօր, ալմաղադտան սօղրա նշանը կերի էթմէմ տէմիշ:

— Աճայիպ նէ՞ մէսարիֆի վար ըմըշ քի պիզ պիլմէեօրուզ:

— Իշթէ կէօնտէրտիկի մէքթուպուն իլինտէ պիրէր պիրէր եազըլը:

— Շունու պիր օգուսանըզտա աղնասագ օլըւրմու:

— Հա'յ հա'յ: Նշանըմ իլին էթտիկիմ մէսարիֆաթըն իսթասը: Իլք նշանլանտըղըմ կիւն Բաթրիքխանէյէ նշան մէսարիֆաթը 1427 ղրուշ: Ֆէրտասը ախշամը, վալիտէսի վէ նշանըմ իլէ Երթալը պաղշէսինտէ օթուրտուք իշ տօնտուրմա եէտիրտիմ 15 ղրուշ:

— Պու նասըլ իշ Ալլահը սէվէրսէն, էյի

եա տօնտուրմանըն պիրինի քէնտի եէմիշ օնունտամը բարասընը պիզտէն իսթէյօր:

— Տիյնէ: Պիր ագշամ իւսթիւ նշանըմը Շիշլիյէ կէօթիւրտիւմ արապա գիրասը վէ մէսարիֆաթ 145 ղրուշ:

— Չըլտըրմըշ մը պու աամա:

— Պէ ճանըմ պունու պէն քէնտիմտէն ույտուրմաեօրում նէքի եազըլշա օնու օգուեօրում: Պիր չիշէ Լիւպէն Էքսթրէսի իլէ պիր գալանօղ Գրէմ տը Սալօն 50 ղրուշ: Իլք տէֆատաքի պիզիմ էվտէ վէրտիկիմ սուառէտէ Մառօն կըլասէ սօրպէ, չայ, վէ եանան կազլար իլին 2387 ¹/₂ ղրուշ:

— Էֆէնտիմ պէօյլէ ըէզալէթ մի օլուր աթ սիւրիւսիւ գաւտար քէնտի ֆամիլեասը վար օնլարտա պիզիմէն պարապար եէտի հիսսէլէրինի նէյէ՞ աշաղա վարմամըշ:

— Պէն չիմտի շուրտա նէ՞ եազըլը իսէ օնու օգուեօրում ախյնէյին: Իքինճի տէֆա վէրմիշ օլտուղում տէթօնէ մէսարիֆի:

Պարպունեայ պալըղը 3 օգկայ	90
Պիր հինտի բիշիրմէսիլիլէ	55
15 թանէ բիլիճ վէ բիշիրմէ	67 ³ / ₄
Վալօրիտէն իքի Ֆօրմա պիր թուլթա	545
Սուֆրա թադըմը գիրասը	600
Իքի սանտըք պօրտօ Շաթօ լա Ֆիթ	2640
Մէյվէ վէ տօնտուրմա	230
Էքմէք	30
Եազ սիրքէ սալաթա վէ սայիրէ	17 ¹ / ₂
Չարղալաթըլը պաստըլար իլին	292 ¹ / ₂
Թէթիւմաթլարը Էվէ թաշըմագ իլին	63
Բօթիլէրիմէ լուսթրօ վէ պաշլամա	20 ¹ / ₂
Սարֆ օլան քէօմիւր վէ մէսարիֆաթ	500
Ճէմ եէքիւն	5450 ¹ / ₂

— Վարդապետ Էֆէնտի պիզ տիլիւն էթմէտիք տահա, պու հէսապճա տիլիւն մէսարիֆի, պէօյլէ ըէզալէթ օլըւրմու:

— Շիմտի նէ տէյէլիմ մէսարիֆ Էթմիշ բարասընը իսթէյօր:

— Պու պիզէ վէքիլ հարճ կէլմէյէճէքտի կիւվէյի կէլէճէքտի :

— Արթըր օրասընը պիլէմէմ, պէն շուն-լարը պիր օգուեումու սիզ տիյնէյին :

— Նէ տահա՞ վար :

— Տահա տուր պագալըմ : : : Կադընդ-տա նշանըմա կէօնտէրաիկիմ կիւմիւլ՝ ֆօլիէ իլէ պիր չիֆթ էլտիվէն բարասը 2030 ղրուլ :

— Քօլիէսի տուրուեօր կէրի ալսըն օ մուր-տար շէյ 2000 ղրուլ էտէ՞րմի :

— Ճանըմ պէն պիլի՞րսիյիմ նէ՞ եազըլ-մըշսա օնու օգուեօրում : Նշանըմ Ատատա իգան կիտիպ կէլմէք իչիւն վարօր բարասը 1900 ղրուլ :

— Օնա գաբաքը սահան կէօնտէրմէտի-լէր քի աման Ատատա կէլ տէյի :

— Նշանըմ տըր էլպէթտէ կէլէճէք պու շէյ այըպլանամազ :

— Վարդապետ էֆէնտի, կէօրիւնիւրքիւ պիզիմ շաքա տէյի տիյնէտիկիմիզէ սիզ է-հէմիլէթ վերմէքտէսինիզ : հիչ պէօյլէ ըէ-զալէթ շէյ իլիթմիչ կէօրմիւլչմիւսիւնիւլ :

— Տուրուն պիր իքի մէսարիֆի տահա վար օգուեումու սօնրա սէօյլէչիւրիզ :

Վագըլթը իքի էտին չիմտիլիք պիզէ ի-զին տէյէրէք ալըրլար եօրիւնիւ վէրիւլէր :

Տէւաֆէ

Մէյտանը մուհարէպէտէ մէճրուհ օլան էվլատը վաթանէ իանէ օլմագ իւզէրէ տարը շուրայը ասքէրի սըհհիյէ տայրէսինտէ քիւ-շատ օլունան իանէի մէճրուհինի ասքէրիյէ գօմիսիօնունա համիլէթմէնտանը ահալի վէ վաթան թարաֆլարընտան չիմտիլէ գատար փէք չօգ թիֆթիք վէ սարղը վէ պասղը վէ զամգըլը վէ ատի բամպուգ վէ պիր մըգտար տախի դահվէ վէ շուրուպ վէ չայ վէ խա-թա էլպիսէսի վէ պունա միւմտսիլ սայիր էշ-եա թէպիմ օլունարագ պունլարըն միւֆրէ-տաթըյլա օգտույի հիւմայունլէրէ իրսալ օ-լանլարըն մըգտարը փէյտէրիէյ ղաղէթա-

լար վաթթասը իլէ նէշը ու իլան օլունահագ տըր : էվլատը վաթան իչին պու սոլըթիլէ համիլէթմէնտանը ահալի վէ վաթանըն իպ-րագ իթմիշ օլտուգլարը մոււվէնէթ օտղրու-սու շաեանը թէչէքքիւր օլուպ անհագ պու սոլըթիլէ գօմիսիօն թէչէքիլ իլէ պէօյլէ էշ-եա գապուլ օլունտուղըն էքսէր մահալլէրտէ մալիւմ օլմատըղը խապէր վէրիւմիշ օլմաղլէ պունտան պէօյլէ էվլատը վաթանտէն մէյ-տանը մուհարէպէտէ մէճրուհ օլահագլարըն մոււվէնէթ իթմէք արգուսունտա պուլու-նան համիլէթմէնտանըն ճումա կիւնլէրին-տէն մատա պէհէր էէվմ սաթ իքի պու-շուգտան օն պուշուգա գատար գօմիսիօնը մէշքիւրըն տէպպօյը օլան պապը վալայի ճէ-նապը Սէրասքէրի խասթախանէսինէ միւրա-ճաթ իթմէլէրի իլան օլունուր :

22 թէմուլ 1876

Պապը Սէրասքէրի

Լուսոյ խմբագիր Արթ. Դիմաքսեան Հը-մայեակ վարդապետի կողմանէ մեր 24 թուով հրատարակած Հայաստանեայց տպարանի նկատմամբ իրաւացի դիտողութեան դէպ-հիկերոնական նամակ մը ստացանք, որուն խիստ երկարութեան պատճառաւ չկրցինք հրատարակել, մեր Արթանաշնորհ պաշտօնա-կիցը եթէ կուզէր ուղիղ բանադատութեան մօնել, պէտք էր իւր թերթովը խօսիլ, և մենք պատրաստ էինք յիշեալ հրատարակու-թեան մէջ ըսածնիս կրկնել և պաշտպանելու : Եւսակայն այժմ խնդիրը կը փոխուի, քանի որ Լոյս հանդէսը խափանեցաւ . բայց և այն-պէս մեզ հրատարակութեան խրկելիք յօդ-ուած մը եթէ ունի՝ պէտք է որ քիչ մը կար-ճառօտ ըլլայ :

Սըվաճեան մէսէլէսի հագկընտա պիր թագըմ եհնիտէն մալիւմաթլար ախղ կլլէ-միշ իտէք տէ, եհրիմիզին միւսաատէսի պու-լունմատըղընտան, տէֆայի ախէրէ թէքք իլլէ միշիզ տիր :

Երեկ ընդհանուր ժողովոյ դուրսը ժողովրդեան մէջ սոսկալի կռիւ մը ծագելով Ս. Պատրիարքին խրկուած սպառնական նամակին կարծեցեալ հեղինակը պատճառ եղած է յիշեալ կռուոյն, որուն հետեւեալ թիւեր ազդին շատ պատիւ չը բերէր:

ՃՇՄԱՐՏԱՍՈՒՏ

Նասըլըն էֆէնտի, Շառիվառին իւր-լէյօրմու:

— Շիմտի օնա պագածագ վագթըմ վար:

— Նէ՞ օ, եէնի պիր իշէմի պաշլատըն:

— Եօգ գարտաշ, Մանգուլմէնին աւա-նակըղընա վէ Մօմօսուն միլլէթէ իթտիկի հագարաթլարա գարշը եազտըմտա, ահալի-տէն ալտըղըմ աֆէրինլէր իլէ պրաթլարը պի-լապրինտէն այրըմաղա չալըքեօրում:

— Պէն օնու սօրմաեօրում Շառիվառի Նէ. սուտա սիւրիլիւեօրում:

— Էֆէնտիմ պու չարշէմպիհ կիւնիւ Շա-ռիվառիլի զաղէթա գումբանեաք էֆէնտի-լէրի իլիւն նէշը իլլէտիք, պիղիմ զաղէթա-լարը պթըքըլարա տաղըտաճագ եէրտէ ալա-թօլաք քէնալիլէր օգումուշլար:

— Էյ ոանա պիր գաստլէրի վար մը:

— Քէնտիլէրին քիզէ գաստի օլմամալը ամմա, պաշղալարըն պիր գաստի վարսա օ-նու պիլմէյիլ:

Ի Ք Ի Թ Է Ր Ա Ս Ա Ն

Մարտիկ, պու հաֆտա Նէ՞ մասըն վար:

— Պիր ուֆագ սիրահարական:

— Ատամ սէն տէ վաղ կէչ շու թէհլի-լէի մասլարտան:

— Նէ՞ վար քի պէ:

— Նէ՞ օլաճաք, չէնատա թագլիտինի արըեօրում սօնրա կէրշէք օլումեօր. չօղում-նուլուն պաշընա կէլտի:

— Ատամ սէն տէ, մէնշուր պիր լաֆ վար պալըգ պաշտան գօգար տէրլէր:

Բէրշէմպէ կիւնքիւ Մանգուլմէի օգում-տուն մու:

— Շու Ֆիլատէլֆիա սերկիյի ումումի-սինէ Ռուսիպտան կէօնտէրիլէն մաթահլարըն մէթ հիյէսի՞ մի, մէեէր Սլաւըգ պիրլիկի սէ-մէրէսի իմիշ սէնաթլարըն օլ մէրթէպէ իլէր-լէյիլի, հաթտա էչեա վէ էմթաալար սիս-թէմ Ռուս իւզէրէ ինչա իտիլիլի իմիշ, վէ պու տաթի Սլաւարըն բէյտէրէյ պիրլէշ-մէսի սէմէրէսի իմիշ. վէհասըլ բէրշէմպէ կիւնքիւ Մանգուլմէի օգումեան, քեաչի Սլաւ տօղալըտըմ տէր:

— Ատամ սէն տէ պրագ շու տիրլօմաթ բաշալրասընը, ագլը իլէ Ռուսիեաեա խիւ-լիւս չագածագ, պիղիմ թալառ առաջնոր-դու ասըլգատէսի, զաղէթաճըլըղը պագալ-լըղա պէյնգէթմիշ իտի, օ ղէյֆգըմա կիթտի:

— Էյլէ պագալ եաբուլու առամըն զա-ղէթաճըլըղը պագալ Բօլիտրօմօղուն տասկա-լօղալունտան պիր ֆարգը վար մը:

ՌԻՍՏԱ ՊՕՏՕՍ

Նէ՞ օ ուստա Պօտօս, կէչմիշ օլա պօյ-նուն Նէ՞ օլմուշ:

— Պուս օլ զարտաշ, պիր պէլայա չաթ-տըլս քի աղ զալա հէմ մալտան հէմ ճանտան օլումեօրումըլ:

— Օ սէնին թամաքեարլըղընը կէօրտիւն-միւ, պիր կիւն պաշընը եէյէճէք:

— Էյլէ տէյիլ հէյ կիտի. պիղիմ զաշ-մէրլիղ էտէր պիր Մօմօս զաղէթաալ վար տա, օրթաղըմըգ օլաճաղ սիննի պաթաաքճա թօ-տօրի կէչէնտէ օխումուշ, ախտէնիզ կէմիսի կէլիլի թօրհանէտէ տուրաուղունու եաղըեօր տէտի, զալս սէնլէ զիյարէթինէ կիտէլիմ. պիղտէ ույտուլս հայտէ կիտէլիմ կէօրէլիմ տէտիլս պարէ կէօղլիւմիւզիւ եումարսալս

շունու թէն կէօգիւ իլէ կէօրմիւլ օլուրուիւ . ախըպէթ միլլէթ զանը տա վար . տօղրու պի- զիւ Պալլըն պազար իսկէլէսինտէն պիր զա- յըղա պինտիւ . պէն զաեըխճըեա տէտիւմ քի պանդա պախ , պիզի Տօրխանատա տուրան Ուրոււմ տօնանմաւը վար , պիլի^նղի . օ տա պիլիլիլին տէտիւ Եունան թէքնէսինի կէօրմէք իսթէրսինիլ տէյիլ մի տէյինճէ հէմէն զա- յըղա աթլատըի :

Ուզաթմայալըմ զարտաչըլի , Տօփխանա- տա քէօմիւր զայըլսը զալմատը . տօլաչտըլի տօնանմաեա պէյնգէր պիր շէյ Եօղ , պախ- սանդա զայըլսճը տէտիլի հանի ախտէնիզտէն կէլէն տօնանմա , տուրուճն ճանըմ էվէթլէն- մէն պուլուրուիւ էլպէթ , Մարթը զուշու կի- պի տէնիլ Եիւզիլնտէ պաչաւտըլի տօլանմա- զա , պիրտէ զայըլսճը տէհա՝ իշտէ պուլտուիւ անափօր սաւլարընտան վարմըլ իքի չիւրիւք պալ զապաղը արաօընա սըխըմըլ տա կէօ- րիւնմէյօր մէրէթ տէտիլիլնտէ օ թարափա պախտըմ քի նէ կէօրէյիւմ , Գոււմ պաչը սօ- զան զայըղը պօյուլտա պիր շէյ , զայըլսճը տէտիւմ սէն Եանըլըեօն ճէնկ կէմիսի հէյ տօ- բու օլմաղ մը :

— Պէ ճանըմ սիզին կէօրէճէկինիլ Եու- նան կէմիսի տէկիւլմի , իշտէ թէհա՝ պու- տուր :

— Սէն պիր էյի պիլմէյօն Եօխարը տօղ- րու չէխտէ պիլ օնու պուլուրուիւ :

— Ամմատա պէլպա չաթտուի , պէ կօ- զիւմ Եունան տէքնէսի պունտան պաչխա Եօխտուր :

— Պու տէքնէ ամմա՝ չամաչըր տէքնէսի հէյ կիտի :

— Պէնիւմ նէմէ կէրէի , իստէր չամաչուր Եըխասընլար իստէր պօղատա զօյսուշար : « իզին արատըլընըլ իշթէ պու տուր :

— Պէ ճանըմ զուրիւլթիւ իսթէմէզ , պէն կէօրաիւմ տէհա շու Տօլմա պաղչէ սարայը էօկիւնտէ պիր իքի պաճալը զըրիւլ տուրու- Եօր , պանդա կէլէսիյէ քի օ տուր :

— Եանդաղըլ իսթէմէզ , օ պիզիւմ տիւ , սօնդրա պօյնայը զափանդա էնէրսէմ , սանդա

կէմիյի կէօսթէրիւմ , տէյինճէ պէնիւմտէ զափամ զըզտը թէսըլէյի վէրտիւմ զալղա պէօյիւտիւ տէրքէն պըրանըղը զըզընճա պօյնաեը զաբըպ Եօխարտան աչաղա կէօս- թէրինճէ վայ տէմիլ օրտա զալմըլմ , նէ իսէ պիզիւմ օճաղը պաթաար օրթաղըմըլ պիզի պու հէրիֆին էլինտէն զուրթարտը , զալխտըլի տիւքեանա ! կէլտիւ , սանա պիր տօնանմա զիյարէթի քի օկուն պու կիւն պօյ- նումու պիր թիւրլիւ ալամաեօրում :

— Պէ ա՝ պօլ ատամ , սէնին նէ իւսթիւ նէ ֆարղ , սէն Եունանըմըսըն քի Եունան կէմիսի կէլմիլ տէեէրէք Գալգմըլ իշինի կիւ- ճիւնիւ պրազմըլսընտա սէյրինէ կիթմիչսին :

— Եունանը տէկիւլիւ ամմա նէ զա- տար օլա պիղտէ տէ պիր միլլէթ տուլղու- սու վար նէ տէմէք օյսուն զարտաչ Բուլմիլի պաթտը մը :

— Բուլմիլ ք պաթմատը ամա իշթէ սէն տէ չիմտի էօյլէ պօյնուճու Եօգարը ալաւաղ սըն :

— Ղարտաչ թօբու պու տէկիլ , օ , օճա- ղը պաթաար Բուլարըն Մօմօս զաղէթաղ Եօխմու , օլ զատար օֆուրթմուլ բտը քի ա- տէթա տալեան չըրնըղընը , իւլ ամպաղը ֆրէկաթ էթմիլ իտի . պիր տէ ութանմատա էրմէնիլէրի զէֆլէնմէկէ պաչլամըլ տէյի զու- լաղըմա տէյտի :

Էրմէնիլէր աախի նէ՝ Եաբաճաղըլըլ չաչըրմըլսը , նութգլարը թուլուգ տիւլիս նիւԵօրլար զադսանա :

ԻԼԱՆ

Պիզէ տաիր մէկթիւպ վէ սաիրէնին պու- տան պէօյլէ ֆիւրքճիւ խանընտա Գալաֆէեա էֆէնտինին մաթպուասընա կէօնտէրիւմէլ- րէճա օլունուր :

ՏԷՐ ԽՄԲԱԳԻՐ

ՅԱԿՈԲ Մ. ՀԱՃԻԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ԳԱՎԱՅԵԱՆ

Մահմուտ-խաչա ֆիլոսոֆի-խաճ Նօ" 26